

**QUARTET
GERHARD**
INTEGRAL DELS
QUARTETS DE CORDA
DE DMITRI XOSTAKÓVITX
(IV)

10.08.23

–20.30 h

AUDITORI ESPAI TER

PROGRAMA

Integral dels quartets de corda de Dmitri Xostakóvitx (IV)

DMITRI XOSTAKÓVITX (1906-1975)

Quartet de corda núm. 10 en La bemoll major, Op. 118

Andante
Allegretto furioso
Andagio (attaca)
Allegretto - Andante

Quartet de corda núm. 11 en Fa menor, Op. 122

Introduction: Andantino
Scherzo: Allegretto
Recitative: Adagio
Etude: Allegro
Humoresque: Allegro
Elegy: Adagio
Finale: Moderato – Meno mosso – Moderato

PAUSA

Quartet de corda núm. 12 en Re bemoll menor, Op. 133

Moderato – Allegretto – Moderato – Allegretto – Moderato
Allegretto – Adagio – Moderato – Adagio – Moderato – Allegretto

QUARTET GERHARD

Lluís Castán violí
Judit Bardolet violí
Miquel Jordà viola
Jesús Miralles violoncel

Durada aproximada del concert

1a part: **46 minuts**
Pausa: **20 minuts**
2a part: **23 minuts**

Una producció del Festival de Torroella de Montgrí i la Quincena Musical Donostiarra

COMENTARI

AL PORT AMB LA DESCONEGUDA

«Ésser i traspàs fan un: tot muda i tot roman; tots serem al port amb la desconeguda» escrivia Foix referint-se a la mort de Ferrater. El camí de Xostakóvitx cap a la «desconeguda» va ser llarg i dolorós.

Els quartets de corda 10, 11 i 12 de Dmitri Xostakóvitx van ser compostos entre l'estiu de 1964 i la primavera de 1968, uns anys en què el declivi físic del compositor es fa evident. Des de feia anys, la mà dreta no l'obeïa i ell era, sobretot, pianista; més endavant li van diagnosticar una poliomièlitis de dolorós tractament i, posteriorment, esclerosi lateral amiotròfica; va tenir diversos atacs de cor, va patir diverses caigudes greus i, finalment, càncer de pulmó. A les darreres obres de Xostakóvitx, inclosos els quartets, la mort hi sol ser present. Tenia motius de sobres per sentir-la a prop. El camí, però, va ser ardu i penós. Així i tot, el compositor, ocasionalment, enfocava l'assumpte amb un àcid sentit de l'humor. El 1967 li va escriure a un amic: «objectiu assolit fins ara 75% (cama dreta trencada, cama esquerra trencada, mà dreta defectuosa). Ara només necessito destrossar la mà esquerra i el 100% de les meves extremitats estaran fora de servei».

El *Quartet núm. 10 en La bemoll Major* Op. 118 va ser compost el juliol de 1964, va ser estrenat el novembre d'aquell mateix any i està dedicat a Mieczyslaw Weinberg (1919-1996), un compositor molt poc conegut fora de Rússia. L'obra està estructurada formalment en quatre moviments ben delimitats, però els materials principals, els temes i els motius, reapareixen al llarg de tots els moviments formant un tot orgànic.

L'obra s'inicia amb un *Andante*, el primer violí presenta en solitari un tema molt caracteritzat rítmicament que marcarà tot el breu moviment que desemboca en un violent *Allegretto furioso* que ens sacseja violentament, obstinadament i sense treva. L'*Adagio* que segueix pren la forma d'una *passacaglia* amb un subjecte de nou compassos presentat pel violoncel, que apareix en vuit ocasions al llarg d'aquest moviment

que desemboca, sense pausa, en l'*Allegretto-Andante* final que s'inicia amb un tema alegre de caràcter gairebé dansant presentat per la viola. A poc a poc, la textura es va fent més densa, creix la tensió i és llavors quan apareix, dominant i posant ordre, el tema de la *passacaglia* del tercer moviment. L'obra camina cap a la seva fi quan, gairebé a tall de record, reapareix breument el tema que havia començat el primer moviment.

El gener de 1965 Xostakóvitx va haver de ser ingressat en una clínica neurològica, l'estiu el va passar recuperant-se i va ser llavors que va iniciar la composició del *Quartet núm. 11 en Fa menor* Op. 122, que va ser completat a finals de gener de 1966. Aquest és el primer dels quatre quartets que Xostakóvitx va anar dedicant successivament a cadascun dels membres del Quartet Beethoven, el grup que havia estrenat gairebé tots els seus quartets. L'onzè està dedicat a la memòria de Vasili Piotrovitx Shirinski, el segon violí del grup, que havia mort l'estiu anterior.

«Una marxa fúnebre que recorda vagament la composta per Beethoven a la *Tercera simfonia* domina aquest moviment, el més llarg de tots. És ara quan es fa evident l'homenatge a l'amic desaparegut»

L'obra presenta una estructura insòlita, està formada per set moviments breus que s'encadenen sense pausa; és com una col·lecció de miniatures virtuosístiques aparentment inconnexes que agafa transcendència i sentit dramàtic a la sisena part, titulada *Elegia* i indicada *Adagio*. Una marxa fúnebre que recorda vagament la composta per Beethoven a la *Tercera simfonia* domina aquest moviment, el més llarg de tots. És ara quan es fa evident l'homenatge a l'amic desaparegut.

El quartet es va estrenar a Moscou el 25 de març de 1966 i tres dies més tard es va estrenar a Sant Petersburg. Xostakóvitx hi era present i en tornar a l'hotel va patir un infart, va ser ingressat a Sant Petersburg i li van caldre tres mesos per recuperar-se.

El *Quartet de corda núm. 12 en Re bemoll* Op.133 va ser completat el març de 1968. Està dedicat, com el quartet anterior, a un membre del Quartet Beethoven, en aquest cas, Dmitri Tsiganov, el primer violí del grup.

Estructurat en dos únics moviments de durada desigual –el segon és molt més llarg que el primer– aquest quartet, amb cinc bemolls a l'armadura, sol resultar difícil per als intèrprets.

Com passa en diverses obres tardanes de Xostakóvitx, com la *Catorzena Simfonia* o la *Sonata per a violí i piano* Op. 134, en aquest *Quartet núm. 12* ocupen un lloc principal les sèries de dotze semitons, però no es pot dir que sigui una obra serial perquè no segueix les estrictes normes del serialisme acadèmic, i tot i que la tonalitat és duta al límit; de fet no es posa mai en qüestió. Xostakóvitx és un compositor tonal amb esperit explorador.

Xavier Pujol

Perquè vols

vibrar **d'emoció**
amb tots els sentits

Perquè t'interessa
viure la cultura.

LA VANGUARDIA

BIOGRAFIA

QUARTET GERHARD

Considerat un dels quartets amb més projecció i identitat en l'àmbit europeu, el Quartet Gerhard es distingeix per la seva remarcable sensibilitat, pel so i per un respecte profund per la música com a un dels majors valors humans. Com a quartet, les seves principals influències han estat a Basilea (Rainer Schmidt), Berlín (Eberhard Feltz) i Hannover (Oliver Wille). A Hannover es diplomaren amb la primera matrícula d'honor en música de cambra de tota la història de la Hochschule.

Guanyadors de diversos premis nacionals i internacionals, el Quartet Gerhard ha actuat en escenaris internacionals importants com Elbphilharmonie Hamburg, Mozartfest de Würzburg i Heidelberger Frühling (Alemanya), la temporada de música de cambra Stadtcasino de Basilea (Suïssa), el festival de quartets de corda de Bordeus i el Festival Radio France Montpellier (França), la temporada Musikamera a La Fenice de Venècia (Itàlia) i al cicle Muzenforum a Bloemendaal (Holanda), entre altres. També han estat convidats a Festivals d'estiu de prestigi com Schubertiada de Vilabertran, Festival Pau Casals del Vendrell, Porta Ferrada i Verbier. És destacable el seu compromís amb la nova creació i han actuat en cicles i festivals de la projecció de Kunstfest Weimar, "Nuit de la creation" del festival d'Aix-en-Provence i a l'Arnold Schönberg Center de Viena.

Actualment, gaudeixen de tres residències artístiques: a l'Auditori Josep Carreras de Vilaseca, al Festival de Torroella de Montgrí i a la Quincena Musical de San Sebastián, on estan

oferint la integral dels quartets de corda de Dmitri Xostakóvitx. Des de la temporada 2022/23 formen part del circuit europeu Merita que els dona una nova acreditació internacional.

Les seves interpretacions han estat retransmeses per Catalunya Música, RNE (Radio Nacional de España), NDR i SWR (Alemanya), i BBC (UK) i France Musique (França).

Pel que fa a la seva discografia, cal destacar l'àlbum *Portrait* (Seed Music 2016), premi de la crítica al millor CD 2016, un llançament amb obres de Kurtág, Berg i Schumann (Harmonia Mundi International 2017) i un proper àlbum amb la discogràfica francesa Klarthe amb obres de Ramon Humet i Debussy.

El Quartet Gerhard va actuar per primera vegada en el Festival de Torroella en l'edició de 2013 i hi va tornar en les edicions de 2021 i 2022.

FESTIVAL DE TORROELLA FES-TE'N SOCI/SÒCIA

**Si t'agrada la música...
fes-te soci i sòcia del Festival de
Torroella de Montgrí i tindreu
molts avantatges.**

- L'entrada gratuïta al concert inaugural i a concerts triats per l'organització dels Festivals.
- El 25% de descompte en el preu de les entrades de la resta dels concerts del Festival de Torroella de Montgrí i al Jazz Festival de l'Estartit.
- Preferència en la compra d'entrades, abans que es posin a la venda per al públic en general.
- Invitació per assistir a la Festa del Soci.
- Assistència i descomptes a sortides culturals i al Club de Clàssica.

- L'entrada gratuïta a tots els concerts de música de cambra del Cicle de Concerts de Tardor-Hivern.
- Un 10% de descompte als espectacles a l'Espai Ter.
- Informació prèvia de totes les activitats que organitza Joventuts Musicals de Torroella de Montgrí.

Collaborem amb:

Gran Teatre
del Liceu

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

MERCAT DE LES FLORS
CASA DE LA DANSA

llibre

bcn
clàssics

iber:camera

Orquestra
simfònica
del Vallès

QUOTA
ANUAL: **58€**

Per a qualsevol dubte i més informació:

Festival de Torroella de Montgrí
Convent dels Agustins.
Apartat de correus 70. 17257 Torroella de Montgrí
Tel +34 972 76 06 05
info@festivaldetorroella.cat

JM Torroella de Montgrí

PROPERES CONCERTS

Divendres 11 d'agost
19 h. Auditori Espai Ter
CONCERT FAMILIAR

ESTACIÓ PARADÍS

La història d'amor d'una vella titellaire

Música de **José Luis López-Montes** i **Claude Debussy** | Actriu: **Elisa Ramos** | Dramatúrgia: **Joaquín Casanova** i **Elisa Ramos** | Piano: **Daniel Tarrida** | Direcció: **Joaquín Casanova**

PREU
15 €

Amb el carnet del Súper 3, estrada gratuïta

Divendres 11 d'agost
19 h Església de Sant Genís

ENSEMBLE O VOS OMNES

Xavier Pastrana, director

Josquin in Memoriam

Gilles Binchois: *Tout a par moy*
Johannes Ockeghem: *Mort, tu as navré de ton dart*

Josquin Des Prez: *Stabat Mater / Tu solus qui facis mirabilia / Baisez moy / Plus nulz regretz / In te Domine speravi / Mille regretz / Nymphes des bois*

Jean Richafort: *Missa pro defunctis: Introit, Kyrie i Graduale*

PREU
De 21 a 28 €

A les 19 h. Auditori del Museu de la Mediterrània. Conferència «Els dos mons de Josquin Des Prez» a càrrec de l'assagista, poeta i estudiós de la música Ramón Andrés.

AMB EL SUPORT DE:

Organitza:

Amb el suport de:

Fundació Philippe Cousteau
"Unió dels Oceans"

Digitalització dels programes de mà:

Col·laboradors:

Mitjants oficials:

El Festival és membre de:

Festival de Torroella de Montgrí 2022

Facebook: @FestivalTorroelladeMontgri

Twitter: @Fest_Torroella

Instagram: @festivaldetorroella

#FestivalTorroella

#arecerdelafúriadelmón

www.festivaldetorroella.cat

